

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 01.10.2021

Vår ref.: 200900683-163

Arkiv: 312 / 015.N21

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Rune Moe

22959315/rmo@nve.no

NVE gir tillatelse til planendringen av Godfarfoss kraftverk 2020-2021

NVE mener virkningene tiltaket har på de nye arealene utover den gitte konsesjonen er akseptable for allmenne interesser. Tiltaket vil imidlertid ha negativ innvirkning på naturtypen gammel furuskog av regional til nasjonal verdi og flere rødlistede arter som ble påvist først etter at konsesjonen var gitt. NVE mener likevel at de endrede planene ivaretar de biologiske verdiene bedre enn den opprinnelige løsningen. NVE gir derfor tillatelse til planendring for Godfarfoss kraftverk. Tillatelsen gjelder på nærmere beskrevne forutsetninger.

Bakgrunn

Vi viser til konsesjon til bygging av Godfarfoss kraftverk i Hol, Nore og Uvdal kommuner gitt ved kongelig resolusjon av 06.02.2015, samt tillatelsen til å nedjustere prosjektet gitt i kongelig resolusjon av 26.04.2019. Sistnevnte konsesjon er gitt i medhold av vassdragsreguleringsloven § 3.

Som følge av tilpasninger i prosjektet for å ivareta tidligere ukjente biologiske verdier i og langs vassdraget, har NVE bedt tiltakshaver om å utarbeide en planendringssøknad.

NVE har mottatt planendringssøknad av 07.12.2020 fra Godfarfoss Kraft AS, da tilpasninger av prosjektet i detaljplanleggingen har medført endret arealbruk. Prosjektet er fortsatt ca. 9,5 MW og vil gi ca. 38 GWh årlig produksjon.

Årsak til planendring

I gjeldende konsesjon ble det bl.a. satt følgende vilkår av NVE: «*Stikking av veitraseen sør for elva gjøres i samråd med en botaniker/bryolog for å unngå konsekvenser for den rødlistede arten huldretorvmose.*»

I forbindelse med utarbeidelsen av detaljplanen ble det gjennom nytt feltarbeid funnet to nye forekomster av huldretorvmose (rødlistekategori sårbar/VU) i veitraseen til kraftstasjonen. På samme befaringsrunde ble det registrert ytterligere to mosearter og en lavart som står på den norske rødlista umiddelbart oppstrøms planlagt kraftverksinntak: Det ble funnet flomtveblamose (rødlistekategori sterkt truet/EN), skåldraugmose (rødlistekategori datamangel/DD) og laven *Leptochidium crenatum*

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

(rødlistekategori sterkt truet/EN). I tillegg ble det funnet en lavart (*Thelocarpon superellum*) som antas å være sjelden, men som ikke er vurdert på norsk rødliste av 2015. I ytterligere undersøkelser av veitraseen ble det påvist en rekke rødlistearter knyttet til gammel skog, som også ga grunnlag til å skille ut en naturtypelokalitet av regional til nasjonal verdi. Se NVEs vurdering nedenfor under temaet naturmangfold for ytterligere detaljer av funnene. Som følge av gradvise tilpasninger av påviste biologiske verdier i tiltaksområdet, har tiltakshaver nå beveget seg ut av området som var omfattet av rammene i konsesjonen. NVE besluttet derfor å be tiltakshaver om å utarbeide en planendringssøknad samt justert detaljplan. NVE har ikke vurdert virkningene på de nye registreringene av biologisk mangfold tidligere.

Selve planendringen

Endringene som utløste krav om planendringssøknad er i all hovedsak knyttet til flytting av adkomstveg til inntak og kraftstasjon, samt ny plassering av deponi, for å best imøtekomme de biologiske verdiene. I tillegg er det fremkommet ny informasjon om forekomster av rødlistearter i tiltaksområdet, som NVE ikke har vurdert tidligere. Tiltakshaver har i søknaden en oversikt over endringene i planene (se tabell 1).

Komponent	Endring i planendring	Kommentar
Terskel	Uendret	
Inntak	Justere noen meter mht rødlistearter	Optimalisering i detaljplan og i felt med biolog
Innløpstunnel	Uendret	
Stasjonsplassering	Uendret	
Utløp	Uendret	
Adkomstveg inntak	Justert mht rødlistearter	Optimaliseres i detaljplan. Stikkes ut i felt i samråd med biolog for å unngå sårbare lokaliteter og med landskapsarkitekt for landskapstilpasning.
Anleggsveg inntak	Flyttet mht rødlistearter	Legges i kombinasjon med fangdam som fylling i elven
Adkomstveg kraftstasjon	Flyttet mht rødlistearter	Legges i 420 kV trasé i 10 meterssonen utenfor sørligste fase på strekning inn mot kraftstasjonen
Deponi	Flyttet mht rødlistearter	Legges inn mot kraftstasjon i 420 kV trasé
Nettilknytning	Uendret	
Ytelse og energiproduksjon	Uendret	
Vannføring i elva	Uendret	

Tabell 1: Endringer i planene for Godfarfoss kraftverk i søknad av desember 2020.

Se dokumentet *Godkjenning av detaljplan for miljø og landskap* for Godfarfoss kraftverk for ytterligere beskrivelser av de justerte planene (NVE-ref. 201907615-55).

Høring

Søknaden har vært sendt på høring til parter som avga uttalelse til den opprinnelige konsesjonssøknaden. Søknaden og detaljplanen ble sendt på høring parallelt, der vi ba om innspill til endringene i planene, og ikke generelle kommentarer til utbyggingen. Søknadene behandles etter bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven. Høringsfrist ble satt til 10.03.2021, og etter forespørsel fikk Viken fylkeskommune innvilget utvidet høringsfrist til 01.07.2021. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentarer.

NVE har mottatt følgende uttalelser til planendringssøknaden:

Statsforvalteren i Oslo og Viken uttaler i brev av 27.01.2021 at:

«Bakgrunn

Godfarfoss Kraft AS ble ved kongelig resolusjon av 6. februar 2015 gitt tillatelse til å bygge Godfarfoss kraftverk. En tidligere endring av detaljplan for miljø og landskap ble innstilt av NVE 25. mai 2018 og fikk endelig godkjenning av OED 26.april 2019. I forbindelse med påfølgende behandling av detaljplan for miljø og landskap i februar 2020, besluttet NVE at det måtte gjøres ytterligere kartlegging av rødlistearter. Nye registreringer og funn av rødlistearter har medført at adkomstveg og deponi må flyttes til områder som ikke tidligere inngikk i planområdet. Det søkes derfor om justering av detaljplanen. Forslag til endringer og avbøtende tiltak er i tråd med anbefalinger i notat 2020-57 fra BioFokus.

Statsforvalterens rolle

Statsforvalteren har som oppgave å følge opp Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innenfor våre ansvarsområder. Dette gjelder nasjonale og viktige regionale interesser innen miljøvern, landbruk, samfunnssikkerhet, folkehelse og barn og unges interesser. Med henvisning til energiloven §2-1, skal søknader sendes statsforvalteren på høring. Reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 til 5-6 gjelder så langt de passer ved behandling av søknader om konsesjon etter § 3-1.

Vurdering

Vi har vurdert forslaget ut fra regionale og nasjonale hensyn innenfor våre ansvarsområder. Basert på oversendt informasjon har vi ingen konkrete merknader til planforslaget. Vårt inntrykk er at planendringen samsvarer godt med forslag til avbøtende tiltak gitt av spesialister på rødlistede moser og lav, Torbjørn Høitomt og Oddvar Olsen, som også gjennomførte artskartlegging i området i september 2020. Nye løsninger med spesialistenes forslag til avbøtende tiltak er også videreført i søknad om justert detaljplan. Vi slutter oss derfor til oppsummeringen i planendringssøknaden: Det er lagt opp til en rekke avbøtende tiltak for å redusere de negative påvirkningene i resterende deler av tiltaket. De avbøtende tiltakene reduserer de negative virkningene vesentlig og tiltaket som det framstår i denne planendringssøknaden utgjør en stor forbedring sammenlignet med konsesjonsgitt tiltak.»

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) har brev av 18.02.2021 uttalt følgende:

(...)

«DMF kan ikke se at den foreslåtte justeringen berører registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergrettigheter eller masseuttak i drift. Vi kan heller ikke se ut fra forelagt informasjon, at planen vil omfatte uttak av masse som omfattes av mineralloven. Vi ønsker allikevel å informere om at det er registrert et område med sand og grus på nordsiden av Godfarfossen. Forekomsten er vurdert av NGU som lite viktig. I Utover dette har vi ingen merknader til justert detaljplan for Godfarfoss kraftverk.»

Viken fylkeskommune har i brev av 26.02.2021 kommet med en foreløpig uttale, der de samtidig ber om utsatt frist for endelig uttale. Utsatt frist ble innvilget av NVE til 01.07.2021. Viken fylkeskommune ber også om tiltakshavers aksept for å gjennomføre ytterligere kulturminnefaglige undersøkelser etter opplistet budsjett (ikke gjengitt).

(...)

Ber om utsett frist for å gjennomføre arkeologisk registrering

I medhald av kulturminnelova sin §9, 2. ledd har fylkeskommunen inntil 4 mnd. uttalefrist i saker som rører ved freda kulturminne (3 + 1 mnd.). I denne saka treng me utsett høyringsfrist til 1. juli dersom NVE og tiltakshavar aksepterer vårt registreringskrav raskt nok til at me kan gjennomføre den naudsynte registreringa.

Ei slik registrering kan berre gjennomførast på bar og frostfri mark, noko ein ikkje kan forvente i dette området før tidlegast midten av mai. Dersom det likevel skulle la seg gjennomføre før, vil me prioritere dette. Dersom det er tilfellet vil me truleg og kunne svare i saka tidlegare.

Me ber derfor Noregs Vassdrags- og Energidirektorat (NVE) om å gi Viken fylkeskommune utvida høyringsfrist til 1. Juli 2021 i høve til automatisk freda kulturminne. Me må ha tilbakemelding frå NVE om dette kan akseptast, så raskt som mogleg, og helst innan 9. mars. Fylkeskommunen har høve til å søke Riksantikvaren om utvida høyringsfrist dersom NVE ikkje aksepterer vårt forslag. Det er då opp til Riksantikvaren å avgjera om fylkeskommunen får utvida høyringsfrist. Alternativt, dersom fylkeskommunen ikkje får gjennomført ei arkeologisk registrering, og dermed ikkje har grunnlag til å uttale seg om kulturminneomsyn, vil vi måtte fremme motsegn.

Omsyn til arkeologiske kulturminne

Me har per no ikkje kjennskap til om det ligg automatisk freda kulturminne innanfor dei nye tiltaksområda i detaljplan for Godfarfoss kraftverk. Me kjenner derimot til ein relativt stor tettleik av arkeologiske kulturminnelokalitetar tett på området, i reguleringssona til Pålsholmen. Eksempel på dette er; Id 179431 med funn av ei skaftholks, Id 109457 der det er funne ein flateretusjert pilspiss i flint, mogleg bergkunstlokalitet Id 109432 og flater med fleire funn av både flint- og kvartsittavslag og kokstein ved Id 109419 og 109464. Lenger nord, ved Viken, skal det og ligge ei gravrøys. Desse spora er alle prov på at området har vore i bruk over lange tidsrom av førhistoria. Det er potensial for å påvise spor frå spesielt steinalder i området. Sjå vedlagt prosjektskildring for meir detaljer.

Krav om arkeologisk registrering

Me syner til Lov om kulturminne §§ 8 og 9 om undersøkingsplikta ved planlegging av offentlege og større private tiltak.

(...)

Vidare saksgang

Dersom det under registreringa syner seg å vera automatisk freda kulturminne i området, eksempelvis aktivitetsflater eller liknande frå steinalder, vil me ta kontakt med dykk for å avklare korleis ein må forhalda seg til dette. Alternativt kan enkeltminne søkjast frigjevne etter kulturminnelova sin § 8, 1. ledd. Dersom det vert påvist heilt spesielle kulturminne, slik som til eksempel helleristningar, vil me truleg ikkje kunne akseptere tiltak tett på dette. Me vil då kunne fremje motsegn til planane. Me har derimot ikkje grunnlag til å sei noko om dette før me har registrert i området.

Viken fylkeskommune har i brev av 28.05.2021 kommet med endelig uttalelse, i etterkant av arkeologiske undersøkelser:

«Melding om endt arkeologisk registrering

Viken fylkeskommune har no gjennomført arkeologisk registrering i gjeldande tiltaksområde, jamfør detaljplan. Det vart ikkje påvist funn av automatisk freda kulturminne som har trong for særleg vern. Me har derfor ingen merknader når det kjem til arkeologiske kulturminne.

Ei arkeologisk registrering utgjer inga fullstendig undersøking av eit område. Det vil derfor alltid vera ein moglegheit for at det i samband med grunnarbeid kan dukke opp arkeologiske funn som ikkje er oppdaga i samband med ei slik registrering. Kulturminnelova inneheld blandt anna derfor ei føresegn om meldeplikt dersom det for eksempel ved gravearbeid likevel skulle framkomme kulturminne. For å ivareta meldeplikta etter kulturminnelova § 8 vil me tilrå at følgjande tekst vert teke inn i reguleringsplanen sine fellesføresegner:

Dersom det under anleggsarbeider treffes på automatisk fredete kulturminner, eksempelvis i form av helleristninger, brent leire, keramikk, flint, groper med trekull og/eller brent stein, slagg etter jernfremstilling etc., skal arbeidet øyeblikkelig stanses og fylkeskommunen varsles, jf. lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, (kulturminneloven) § 8.

Me vil ettersende den arkeologiske registreringsrapporten saman med faktura for utført arbeid når den er ferdigstilt.»

Statnett uttaler brev av 25.02.2021 at:

«Vi viser til tidligere uttalelser om nettilknytning av Godfarfoss kraftverk i Dagali ref. høringssvar på Detaljplan for miljø og landskap 31.03.2020. Statnett har hatt tett dialog med prosjektet og ser at riggplasser er justert i henhold til våre innspill, så vi har ikke noen ytterligere kommentarer til denne høringen.»

Naturvernforbundet uttaler følgende i brev av 12.03.2021:

«Utbyggingstillatelse ble gitt 6. februar 2015. Allerede i vår høringsuttalelse datert 18. juni 2012 påpekte vi en lang rekke svakheter i de faglige undersøkelsene knyttet til natur og friluftsliv.

Vi ser nå at betydelige mangler avdekkes ved de detaljundersøkelser som er utført av biologer. Det danner seg et mønster hvor faglige undersøkelser av vassdrag ikke har tilstrekkelig grundighet og omfang før sakene sendes til fagdirektorat og politiske myndigheter for endelig beslutning. Dette gjelder dessverre ikke bare Godfarfoss.

I denne saken mener vi at det burde ha blitt foretatt grundigere undersøkelser av hvorvidt storørreten vandrer opp Godfarfoss før konsesjonen ble gitt.

I 2020 har Miljødirektoratet publisert «Forslag til strategi for bevaring og utvikling av bestandene av storørret». Vi håper denne forvaltningsstrategien vil føre til at det blir utført grundigere kartlegginger av storørret ved søknader om konsesjon, slik at viktige bestander ikke går tapt.

Nå når konsesjon er gitt, koker dette ned til detaljhensyn knyttet til teknisk utbygging. Det vesentlige vil nå være at erfarne biologer bistår utbygger ved anlegging av veier, linjetraseer, riggplasser, terskelføring etc. i utbyggingsfasen og at program for etterundersøkelser utarbeides.

Det foreligger mange gode forslag til detalj-justeringer og avbøtende tiltak som utbygger bør pålegges å følge. For eksempel bruk av eksisterende trasé for 420 kV-linjene, flytting og

håndtering av substrater for rødlistearter og ikke minst skogvern knyttet til gammelskog i området. Vi vil trekke frem rapporten som ble utarbeidet av FaunaFokus og BioFokus i 2020, «Supplerende kartlegging av rødlistede arter i tiltaksområdet for det planlagte Godfarfoss kraftverk i Hol og Nore og Uvdal kommuner», hvor det kommer frem hvilke avbøtende tiltak som kan utføres for å verne om de rødlistede artene som har blitt funnet i tiltaksområdet.

Den supplerende kartleggingen i 2020 og funn av 12 rødlistede arter i tillegg til de fire som ble funnet ved den opprinnelige kartleggingen i 2008, viser at tidligere kartlegging har vært mangelfull. Grundige kartlegginger er svært viktig for å forhindre tap av livsmiljøer for rødlista arter.

Vi vil benytte muligheten til å påpeke at det er hogd et betydelig areal skog på nordsiden av fossen i perioden mellom 2013 og 2015. Vi knytter ikke dette til utbygger, men hogstene svekker mulighetene skoglevende sopp og lav har for å spre seg til nærliggende områder som for eksempel Godfarfoss-området. Vi viser for øvrig til amatørfilmen Øystein Engen lagde i 2019 om Dagalifallene og Godfarfoss. Trygve Øderud i Godfarfoss Kraft AS har fått tilsendt ett eksemplar av filmen.»

Filmen det vises til i uttalelsen er tilgjengelig på:

<https://naturvernforbundet.no/buskerud/vassdrag/historien-om-dagalifallene-og-godfarfoss-article26517-2089.html>

Tiltakshaver kommenterte de innkomne uttalelsene i e-post av 04.05.2021 til NVE:

(...)

«Utifra de tilbakemeldinger som foreligger ser dert for meg ut til at vi nærmer oss en aksept for omsøkt planendring. Det gjenstår imidlertid en arkeologisk undersøkelse som skal gjennomføres etter at vinteren har sluppet taket på Dagali. Jeg tror ikke de kommer til å finne noe som kommer til hinder for omsøkt planendring. De har frist til 1 juli for tilbakemelding etter dette arbeidet og vi venter i spenning på dette.

Vi har gått igjennom samtlige høringsuttalelser og generelt har vi det inntrykk at samtlige er fornøyd med planendringsforslaget og mener at dette er et fremskritt sammenlignet med den opprinnelige løsning.

Tilbakemeldingen fra Viken fylkeskommune inneholdt mye om arkeologiske forhold. De har fått aksept for sitt ønske om ytterlige arbeider. Vi har fått et tilbud på disse arbeider og akseptert dette.

Naturvernforbundet har en litt sammensatt tilbakemelding. Mye går på tidligere utførte undersøkelser og aksepterte løsninger. Vi antar at dette er innspill for senere prosesser med andre prosjekter.

Vi noterer oss spesielt innspill, se under:

Nå når konsesjon er gitt, koker dette ned til detaljhensyn knyttet til teknisk utbygging. Det vesentlige vil nå være at erfarne biologer bistår utbygger ved anlegning av veier, linjetraseer, riggplasser, terskelføring etc. i utbyggingsfasen og at program for etterundersøkelser utarbeides.

Dette er i samsvar med ordlyd i vår søknad. Fagkompetanse vil bistå i utbyggingsfasen. Det samme gjelder prosessen frem til et omforent oppfølgingsprogram for tiden etter idriftsatt kraftverk.

En grundig, dog noe langtekkelig prosess nærmer seg en konklusjon. Av praktiske grunner ber vi om en snarlig tilbakemelding etter 1 juli om mulig anleggsstart. Vi er informert om at NVE har fått delegert myndighet til å konkludere uten ytterligere involvering på departements nivå.»

For uttalelser og vurderinger knyttet kun til detaljplanen se NVE-ref. 201907615-55. Fullstendige uttalelser er også tilgjengelige på NVEs nettsider, samt via offentlig postjournal.

Tilleggsinformasjon

Som del av ytterligere detaljplanlegging i regi av tiltakshaver, er det utarbeidet en rapport der behovet for, og virkningene av, en bekkelukking er beskrevet, NVE-ref. 200900683-164. Nye plasseringer av massedeponier medfører at en bekk i vannforekomst Pålsbufjorden bekkfelt må legges om over en strekning på ca. 40 m og legges i rør over en strekning på ca. 10 m. To andre bekkestrenger i samme vannforekomst vil få nye krysningspunkter av adkomstveien inn til kraftstasjonen og må legges i ca. 7-8 m lange rør/stikkrenner under veien. Virkningene av det nye deponiet er vurdert nedenfor, både under temaet naturmangfold og landskap.

Fullmakt fra Olje- og Energidepartementet (OED)

NVE sendte brev til OED den 11.03.2021, der NVE ber om departementets vurdering av hvem som skal være vedtaksmyndighet gitt historikken i saken (NVE-ref. 200900683-154).

OED kom med svar på henvendelsen i brev av 25.03.2021:

«Konsesjon til bygging av Godfarfoss kraftverk ble gitt ved kgl.res. 6.2.2015. Opprinnelig planlagt installert effekt var 20 MW og årlig energiproduksjon om lag 56 GWh. Konsesjon ble gitt i medhold av vannressursloven § 8, jf. daværende vassdragsreguleringslov § 19. Godfarfoss Kraft AS søkte senere om tillatelse til å nedjustere prosjektet gjennom en planendring, og fikk tillatelse til dette ved kgl.res. 26.4.2019. Planlagt installert effekt etter planendringen er 9,5 MW og årlig energiproduksjon 37,7 GWh. Etter lovendringen i 2017 skal tillatelse til vannkraftverk med midlere årsproduksjon over 40 GWh behandles etter vassdragsreguleringsloven § 3. Selv om kraftverket etter planendring er under 40 GWh behandles planendringen likevel etter vassdragsreguleringsloven § 9, da det finnes et større alternativ over 40 GWh.

Godfarfoss Kraft AS har nå søkt om en ny planendring, da det er behov for å ta i bruk arealer utenfor området som var omfattet av rammene i konsesjonen. I all hovedsak gjelder dette arealer knyttet til adkomstvei til kraftstasjonen samt massedeponi for tunnelmasser.

I kgl.res. av 26.4.2019 ble det bestemt at planendringer kan godkjennes av departementet eller den departementet bemyndiger. NVE gis med dette myndighet til å behandle planendringssøknad i forbindelse med Godfarfoss kraftverk, jf. søknad 7.12.2020.»

NVEs vurdering

NVE har kun vurdert endringene sammenlignet med den konsesjonsgitte løsningen. For temaer og anleggsdeler som ikke har endret seg, viser vi til vurderinger i tidligere vedtak og innstillinger, samt merknadene fra OED. I denne delen av saksbehandlingen har vi gjort en grundig faglig vurdering av hvordan de nye påviste biologiske verdiene vil kunne påvirkes av tiltaket. I tillegg har vi vurdert hvordan endringene påvirker landskapsbildet og kulturminner.

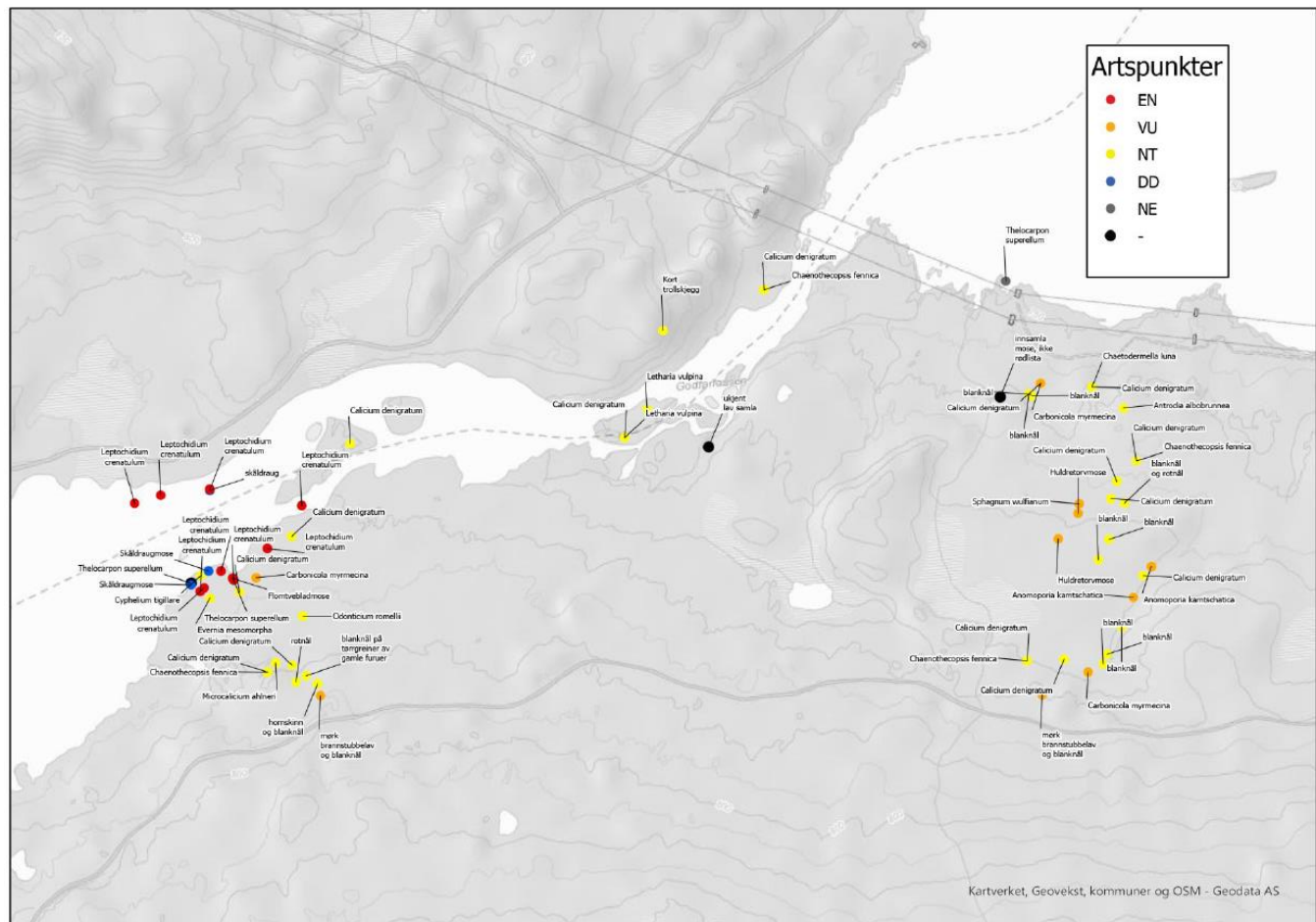
Naturmangfold - Nytt kunnskapsgrunnlag 2020

Etter krav fra myndighetene ble det gjort en ny kartlegging av biologisk mangfold i planområdet. Feltarbeid ble utført av Faunafokus v/Oddvar Olsen og BioFokus v/ Torbjørn Høitomt, som resulterte i funn av 16 rødlistearter, hvorav 12 arter var nye funn, se tabell 2. I tillegg ble den gamle furuskogen i området vurdert til å klassifisere for verdi B eller A etter DN-håndbok 13. I rapporten fra Olsen og Høitomt (BioFokus-notat 2020-57) blir det anbefalt flere avbøtende tiltak for å ivareta skogen og rødlisteartene i størst mulig grad.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødlistekategori (2015)
-	<i>Leptochidium crenatum</i>	EN*
Flomtvebladmose	<i>Scapania glaucocephala</i>	EN*
Huldretorvmose	<i>Sphagnum wulfianum</i>	VU*
Mørk brannstubbelav	<i>Carbonicola myrmecina</i>	VU
Skyggekjuke	<i>Anomoporia kamschatica</i>	VU
Hornskinn	<i>Crustoderma corneum</i>	NT
Taigapiggsinn	<i>Odonticum romellii</i>	NT
Furuplett	<i>Chaetodermella luna</i>	NT
Flekkhvitkuke	<i>Anthoporia albobrunnea</i>	NT
Ulvelav	<i>Letharia vulpina</i>	NT
Tyrinål	<i>Chaenothecopsis fennica</i>	NT
Blanknål	<i>Calicium denigratum</i>	NT
Vanlig sotbeger	<i>Cyphelium tigillare</i>	NT
Gryntjafs	<i>Evernia mesomorpha</i>	NT
Rotnål	<i>Microcalicium ahlneri</i>	NT
Skåldraugmose	<i>Orthocaulis cavifolius</i>	DD*
-	<i>Thelocarpon superellum</i>	NE*

Tabell 2: rødlistearter i influensområdet til Godfarfoss kraftverk. Spesielt fuktrevende arter er markert med *. Se BioFokus-notat 2020-57 for kartfesting av funnene. Rødlistekategorier: EN - Sterkt truet, NT - Nær truet, VU - sårbar, DD - datamangel, NE - ikke vurdert.

Da NVE først tok stilling til konsesjonsspørsmålet var det kun kort trollskjegg (NT) og huldretorvmose (VU) som var påvist av rødlistearter i området. Huldretorvmose var mulig å ivareta ved å stikke veitraseen utenom kjente forekomster, og NVE satte derfor krav i innstillingen til OED om at dette burde inngå som et vilkår i en. ev. konsesjon til tiltaket. I praktiseringen av dette vilkåret ble det påvist ytterligere rødlistearter, som vist i tabell 1. For kartfesting av disse se figur 1, samt vedlegg 2.

Figur 1: Kartfesting av rødlistearter i influensområdet til Godfarfoss kraftverk. Fargen på punktene reflekterer rødlistekategori. EN – Sterkt truet, VU- sårbar, NT- Nær truet, DD- datamangel, NE- ikke vurdert. Figuren er hentet fra BioFokus-notat 2020-57.

NVE mener det er mulig å ivareta de fleste rødlisteartene knyttet til skog ved å følge anbefalingene til avbøtende tiltak omtalt i BioFokus-rapporten. Kort oppsummert omfatter de faglige rådene å stikke trase i samråd med biolog for å unngå arealbeslag i områder med de største verdiene, samt vurdere aktuelle tiltak som å flytte på læger og gadd. NVE vil presisere at for at dette skal bli et vellykket tiltak er det viktig at furuskogen blir stående slik den er i dag ellers. NVE mener like fullt at en gjennomføring at tiltaket har negativ innvirkning på naturtypen gammel furuskog av regional til nasjonal verdi. NVE legger til grunn at tiltaket ikke medfører økt uttak av skog, og minner om at tiltakshaver ifølge søknaden skal følge opp mulig skogvern med grunneier. Påviste rødlistarter skal merkes godt i forkant av ev. anleggsarbeid, og alle traseer gjennom områder med påviste biologiske verdier skal stikkes i samråd med biolog og landskapsarkitekt ved en ev. konsesjon til tiltaket. NVE er enig i at grøfting bør holdes på et absolutt minimum.

Det ble også påvist mer vassdragstilknyttede arter i de supplerende undesøkelsene. Disse ble påvist i inntaksområdet. Dette er flomtvbladmose (EN), lavartene *Leptochidium crenatum* (EN) og *Thelocarpon superellum* (NE), skåldraugmose (DD). Av interessante fuktmiljøer som ble påvist i vassdraget, utpeker vika ved inntaket seg som en spesielt viktig biotop. Her ble flomtvbladmose påvist i 2019, og *Thelocarpon superellum* i 2020. På steinene i elva ble det påvist *Leptochidium crenatum* i flomsonen, og skåldraugmose ble påvist på torvkanter som vender ut mot elva.

Flomtvebladmose (EN) er en sterkt vassdragstilknyttet art, og krever et meget spesielt miljø og substrat for å trives. Dette resulterer i at den er spesielt sjelden, og er funnet på kun 10 lokaliteter i Norge tidligere¹. I rødlistevurderingen nevnes kraftutbygging som en sterk trussel mot denne arten. NVE mener det er stor fare for at denne arten utgår fra influensområdet dersom kraftverksplanene blir realisert. Strømf forholdene i vika, og substrattilgangen vil etter all sannsynlighet bli endret ved en utbygging. Flomtvebladmose ble ikke gjenfunnet ved undersøkelsene i 2020. Selv med avbøtende tiltak som å legge ut død ved i vika, er det stor fare for at strøm- og substratforholdene endres såpass at habitatet blir uegnet for arten. NVE legger derfor til grunn at flomtvebladmose med stor sannsynlighet ikke vil bli funnet igjen i influensområdet dersom kraftverksplanene blir realisert.

Lavarten *Thelocarpon superellum* (NE) er påvist i samme område som flomtvebladmosen (vika) og på død ved i flomsona ved Pålbufjorden, på til sammen tre steder i vassdraget. Arten er regnet som ny i Norge i 2016², og er følgelig heller ikke vurdert i norsk rødliste for arter (2015). Det er stort potensiale for at denne arten kan være flere steder i vassdraget, da den kan etablere seg på både stokker og ganske tynne greiner eller røtter i og langs vassdraget. Avbøtende tiltak og usikkerhet vil være som for flomtvebladmose.

Lavarten *Leptochidium crenatum* (EN) vokser i flomsona på stein og berg i elva. Ved en utbygging av vassdraget vil plasseringen av egnet habitat på hver lokalitet for arten endres, ved at den nye flomsona vil bli flyttet ned mot nytt vannivå. NVE er usikker på om arten vil kunne tilpasse seg den nye vannstanden hurtig nok til å bli værende på utbygd strekning. Endret vassdragsdynamikk ellers vil også kunne bli en utfordring for arten. Det er svært usikkert om flytting av steiner med forekomster av *Leptochidium crenatum* er et avbøtende tiltak med tilstrekkelig effekt. Dette skal kun gjennomføres dersom det vurderes faglig tilrådelig. NVE understreker at det er viktig at man ikke tar unødvendige sjanser med så sjeldne arter. Det må også tas landskaphensyn ved ev. flytting av større steiner i anleggsarbeidet.

Skåldraugmose (DD) trives på torvkanter som vender ut mot elva, gjerne i kombinasjon med berg og mineraljord preget av overrislingsvann. Disse torvkantene er gjerne stabilt fuktige, og NVE mener arten vil få det vanskeligere i vassdraget ved en utbygging. Man vet ikke nok om arten til at den er vurdert på norsk rødliste (2015), hovedsakelig begrunnet i stor usikkerhet rundt mørketall og påvirkningsfaktorer. NVE vil likevel trekke frem at skåldraugmose i utgangspunktet kvalifiserer til en høy truetetskategori, men at taksonomisk usikkerhet har ført til at den hittil har blitt plassert i kategorien DD – datamangel. NVE mener som BioFokus at det kan være mulig å ivareta forekomster av denne arten ved utføring av avbøtende tiltak, der det vil være viktig å unngå direkte påvirkning gjennom ødeleggelse av levested/habitat. I dette tilfellet vil det være størst risiko for permanent neddemming eller tildekking, og ev. anleggsarbeid bør utføres i samråd med biolog. Av BioFokus foreslås det også et etterundersøkelse- og overvåkingsprogram for skåldraugmose og *Leptochidium creatulum*. Samtidig bør man også kartlegge ev. forekomster av flomtvebladmose og *Thelocarpon superellum*. NVE mener dette bør inngå i en ev. tillatelse til planendringen, og NVE vil be tiltakshaver om å konkretisere et slikt program ved en ev. godkjennelse av detaljplan.

Det ble også påvist mørk brannstubbela (VU) og blanknål (NT) ved det planlagte inntaket. Disse artene er mer knyttet til den gamle furuskogen enn fuktmiljøet. NVE mener disse artene ivaretas på samme måte som de andre artene knyttet til gammel skog. Vi viser derfor til vår vurdering ovenfor for aktuelle avbøtende tiltak og virkinger.

¹ Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

² Olsen, O. & Tønsberg, T. 2016. *Thelocarpon superellum* ny for Norge. Blyttia 74: 172-174. *Thelocarpon superellum* new to Norway.

Et felles avbøtende tiltak for alle rødlisteartene ved inntaket, ville ha vært å flytte selve inntakskonstruksjonen lenger ned i vassdraget. Etter dialog med tiltakshaver har NVE fått tilbakemelding om at dette ikke en aktuell justering av prosjektet, da for mye fall og produksjon ville ha gått tapt. Da det foreligger en gjeldende konsesjon til tiltaket, har NVE ikke vurdert dette nærmere. I framlagte planer har tiltakshaver presentert en løsning som ivaretar de biologiske verdiene ved inntaksområdet i størst mulig grad. NVE legger til grunn at dette blir fulgt ved en realisering av prosjektet.

Adkomstveien til kraftstasjon er også lagt om for å unngå rødlistede arter. I endelig omsøkt løsning skal rydebeltet til 420 kV-linja langs Pålbufjorden benyttes til adkomstvei og deponi. NVE er ikke kjent med at flyttingen av disse anleggsdelene har negativ innvirkning på biologiske verdier. NVE understreker at både vei og deponi er flyttet for å kunne ivareta biologisk mangfold.

NVE mener tiltaket vil ha negativ innvirkning på forekomster av flere arter med høy rødlistestatus (opptil kategori EN), samt naturtypen gammel furuskog av regional til nasjonal verdi. Deler av tiltaksområdet er uten tvil viktig habitat for sjeldne arter både i skog, og mer vassdragstilknyttede arter. NVE mener det er viktig at strømforholdene endres så lite som mulig i vika ved inntaket ved en ev. konsesjon til tiltaket, og at vei- og anleggstraseer må stikkes i samråd med biolog. Neddemming, fjerning og tildekking av områder som er voksested for rødlistearter skal unngås så langt som mulig, og det er viktig at man ikke demmer ned områder som er omfattet av vassdragsvernet utover kotehøyder angitt i gjeldende konsesjon. Krav om kompenserende tiltak som utlegging av stokker i flomsone o.l. vil bli nærmere fastsatt i en ev. godkjennelse av detaljplan.

BioFokus har i sitt notat kommet med et konkret forslag til areal av gammel furuskog som kan vurderes for frivillig vern. Konsesjonær vil ifølge søknaden følge opp dette med grunneier. NVE ser gevinsten av vern av verdifulle skogsarealer i etterkant av ev. anleggsarbeid, men minner om at fastsetting av dette er utenfor NVEs ansvarsområde. NVE mener imidlertid at tiltaket har negativ innvirkning på naturtypen gammel furuskog av regional til nasjonal verdi.

Fisk

NVE viser først og fremst til tidligere vurderinger av fiskefaglige spørsmål. Naturvernforbundet trekker frem i sin uttalelse til planendringen at de ønsker bedre undersøkelser av storørretens vandringer og bruk av vassdraget. NVE mener dette er tilstrekkelig opplyst gjennom tidligere høringsrunder av detaljplanen.

Det er riktignok gjort noen endringer fra opprinnelig konsesjonsgitte løsning, men NVE mener forhold for fisk er godt nok opplyst til å fatte vedtak i saken. Statsforvalteren (tidligere Fylkesmannen) skriver blant annet følgende i e-post av 03.04.2020 i høringen av detaljplanen i en tidligere fase:

«Fylkesmannen har tidligere uttalt seg både til den opprinnelige søknad om konsesjon (med utløp i Pålbufjorden) og til de foreslåtte planendringene under vegg med utløpskanal ut i elva under fossen (ref. brev 22.06.2017). Utløpskanalen legges nå ut i Pålbufjorden som opprinnelig planlagt. Dette anses ikke å endre forholdene for fisk, utover det som har blitt vurdert under vegg. Det opprinnelige elveløpet opp til kulpen under fossen, vil få gjennomstrømming ved minstevannføring samt ved flomoverløp over terskelen ved inntakskanalen. Ved at slukevna og kraftproduksjonen også er redusert, vil det bli flere perioder med vann over terskelen og mer vann i det regulerte elveleie. Dette vil derfor opprettholde noe av elvas opprinnelige funksjon for ørreten.

Når det gjelder kanalen ut i Pålbufjorden vil denne ligge i tunnel det første strekket og i åpen kanal på siste del ut i fjorden. Her vil ørret kunne søke inn i kanalen. Dette anses imidlertid ikke

å være problematisk siden ørreten står fritt til å vandre ut og inn av kanalen. Det vil også bli stående vann i kanalen også i de periodene når kraftstasjonen ikke er i drift.

Sett under ett har derfor ikke Fylkesmannen vesentlig merknader til miljøplanen. (...)»

NVE mener at planendringens virkninger for fisk er akseptable. Vi gjør oppmerksom på at behovet for å pålegge biotopiltak for fisk vurderes gjennom detaljplan, og videre i anleggs- og driftsfasen.

Bekkelukkinger

De endrede planene resulterte også i flytting av et massedeponi for å unngå forekomster av rødlistede arter. Dette medfører et framtidig behov for en bekkelukkning, som beskrevet i notat utarbeidet av Multiconsult (NVE-ref. 200900683-164). Kort oppsummert må en bekk i vannforekomst Pålbufjorden bekkefelt (vannforekomst-ID 015-613-R) omlegges over en strekning på ca. 40 m og videre legges i rør over en strekning på ca. 10 m. To andre bekkestrenger i samme vannforekomst vil få nye krysningspunkter av adkomstveien inn til kraftstasjonen og må legges i ca. 7-8 m lange rør/stikkrenner under veien.

Tiltakshaver har følgende oppsummering om virkningene av bekkelukkningene:

«Det vurderes som lite sannsynlig at oppgraderingen av adkomstveien og rørleggingen av tre bekkestrenger i Pålbufjorden bekkefelt vil medføre noen vesentlig forringelse av produksjonsmuligheten for fisk eller andre ferskvannsorganismer.

Det skal gjøres befarings av en fiskebiolog for å få en feltvurdering og en sikrere konklusjon. Det vanskelig å se at tiltaket vil ha negativ betydning for allmenheten. Multiconsults vurdering er at dette tiltaket heller ikke er i konflikt med §1 a i Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.»

I rapporten vises det også til at bekkene antas å ikke være funksjonelle for ørret på bakgrunn av svært lav vannføring, og forekomst av svaberg ned mot Pålbufjorden. Dersom det mot formodning skulle bli behov, opplyser tiltakshaver om at rørene enkelt kan legges slik at vandringsvei opprettholdes.

NVE vurderer virkningene av bekkelukkningene som akseptable. Det er likevel ønskelig at man beholder så mye av bekkene som mulig fremme i dagen for å opprettholde økologien i bekkefeltene. Føringer for bekkelukkinger vil bli implementert i en ev. detaljplan.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av planendringssøknaden om Godfarfoss kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 16.09.2021. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Godfarfoss finnes det en rekke rødlistearter, se tabell 1 og figur 1. I tillegg er det påvist en del rødlistede fuglearter, som beskrevet i opprinnelig søknad for Godfarfoss kraftverk. En eventuell utbygging av Godfarfoss vil etter NVEs mening kunne være i konflikt med forvaltningsmålet

for arter i naturmangfoldloven § 5, selv gitt eventuelle avbøtende tiltak. NVE tenker da spesielt på rødlistede arter som er vanntilknyttet, og viser til vår vurdering ovenfor. NVE vurderer tiltaket derimot ikke å komme i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4.

NVE har også sett påvirkningen fra planendringen av Godfarfoss i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet, jamfør naturmangfoldloven § 10. NVE mener at den samlede belastningen på vassdragsnaturen er tilnærmet uendret i planendringssøknaden sammenlignet med gjeldende konsesjon. Den samlede belastningen har derfor ikke blitt tillagt vekt i vurderingen av planendringssøknaden.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12. NVE har sammen med planendringssøknaden hatt parallell høring av detaljplanen. NVE legger til grunn at avbøtende tiltak beskrevet i detaljplanen blir fulgt opp av tiltakshaver ved en realisering av prosjektet.

Landskap

Øvre del av vassdraget omfattes av verneplan IV for vassdrag, og inngår i verneobjekt 015/9 *Dagali*. Selve Godfarfossen er ikke omfattet av vernet, men øvre del av tiltaksområdet grenser til den vernede delen av vassdraget. NVE mener det er viktig at utbyggingen av Godfarfoss kraftverk ikke medfører neddemming av areal som omfattes av vernet. For vurderinger av Godfarfoss som landskapselement, viser vi til tidligere vedtak og innstillinger til OED. En endring av landskapsbildet fra opprinnelig løsning, er at kraftstasjonen først ble lagt i fjell, for å så bli godkjent til å ligge fremme i dagen, jf. kgl res av 26.04.2019. I endelig utforming av kraftstasjon skal det legges vekt på en utforming med en god tilpasning til terrenget og landskapet, slik at utbyggingens visuelle virkninger på landskapet blir så små som mulig.

I de endrede planene er massedeponiet flyttet for å ivareta biologiske verdier:

«Deponiet er nå fordelt på to lokaliteter, og ingen av dem berører kjente forekomster av rødlistearter. Deponi plasseringen er lagt mest mulig i allerede berørt terreng under dagens kraftledningstrasé. Noe gammel furuskog blir berørt i deponienes sørlige kant om deponiene benyttes fullt ut.

Et deponi legges i kløften fra kraftstasjonen østover mot og langs 420 kV trasé en i et areal på rundt 7900 m². Med anslått toppkote på rundt 755 vil kapasiteten vil være rundt 17 000 m³. Det andre legges noe lenger vest fra vinkelmastene og østover i et areal på rundt 12 500 m². Med toppkote på rundt 753 har det en kapasitet på rundt 24 000 m³. Deponiene skal arronderes og tilpasses tilstøtende terrengformer. Områdene har noe begrenset med toppmasser, men det skal tas av og mellom lagres så mye som mulig som skal benyttes til istandsetting av områdene»

Landskapsmessig ligger nå deponiene mer åpent mot Pålsbufjorden, i ryddebeltet til en 420 kV-linje inn mot kraftstasjonen, enn i konsesjonsgitte løsning. Se vedlegg 1, samt vedlegg 3 og 4 i dette notatet for kartfesting av arealer. Størrelsen på deponiene er hhv. 17 000 og 27 000 m³. I opprinnelig søknad var disse ett midlertidig deponi. NVE legger nå til grunn at store deler av det samlede deponiet er

permanent. Vi viser til vår innstilling av 25.05.2018 for vurderinger rundt lukking og ev. uttak av masser fra deponiet.

De endrede planene gir ikke samme mulighet til å gjemme masser i terrenget, men er til gjengjeld allerede beslaglagt areal i forbindelse med ryddebeltet til 420 kV-ledningen langs Pålsbufjorden. NVE mener fortsatt at både reguleringsmagasinet og kraftledningen er svært synlige inngrep som preger landskapsbildet i dette området. NVE mener at flytting av deponiet er mindre gunstig for landskapsbildet, men mener det samlet sett er bedre for allmenne interesser enn om massene hadde begravet rødlistede arter. Adkomstveien til kraftstasjonen vil også legges i ryddebeltet til 420 kV-linjen, og NVE stiller seg positiv til at inngrepene samles mer i planendringen sammenlignet med opprinnelig løsning. NVE vil presisere at adkomstvei til kraftstasjon bør legges lavt og tilpasses terrenget, da den i planendringen ligger i et mer åpent landskap enn tidligere.

I gjeldende konsesjon er avløpsvannet fra kraftstasjonen ledet tilbake til elveosen via en kort avløpskanal. I planendringssøknaden er dette endret til en lengre kanal enn det som sist var konsesjonsgitt. Nå stikker utløpskanalen mer ut mot fjorden enn inn mot elveløpet. NVE mener dette kan ha negativ innvirkning på landskapsbildet langs Pålsbufjorden, men vil samtidig fremheve at dette området allerede er preget av tidligere inngrep. Pålsbufjorden, like nedstrøms Godfarfoss, er allerede sterkt regulert, med en reguleringshøyde på 23,5 m. Planendringsløsningen vil imidlertid skåne områdene tettest på elvestrengen mot inngrep, noe som gir en mindre inngripen i vassdragsnaturen langs elva. For fiskefaglige virkninger av flytting av avløpskanalen viser vi til vurderingen knyttet til naturmangfold over.

NVE mener de samlede landskapsmessige virkningene i denne planendringen er av tilsvarende omfang som i gjeldende konsesjon, og er i så måte akseptable for allmenne interesser. NVE legger til grunn at tiltakshaver bruker landskapsarkitekt i videre planlegging og ved utbygging, slik de selv har foreslått i foreliggende detaljplan.

Kulturminner

NVE er ikke kjent med kulturminner som vil bli negativt berørt av tiltaket. I høringen av planendringen for Godfarfoss kraftverk innvilget NVE utsatt frist for Viken fylkeskommune, da de ytret behov for ytterlige kulturminnefaglige undersøkelser for å kunne uttale seg i saken. I sin første uttale til planendringen viser de til flere tidligere funn av kulturminner i reguleringssona i Pålsbufjorden, og at derfor et visst potensial for ytterligere funn. I brev av 28.05.2021 opplyser Viken fylkeskommune at undersøkelsene som ble gjennomført i 2021 ikke resulterte i funn som er uforenelige med en kraftutbygging etter endrede planer, og at de derfor ikke motstiller seg en utbygging. Videre kommer fylkeskommunen med forslag til vilkår i en ev. konsesjon i sin endelige uttale, der det vises til kulturminneloven § 8.

Utover at det er utført nye undersøkelser etter kulturminner, har ikke NVE noe å tilføye dette temaet. NVE mener tiltakets ev. virkninger på kulturminner ivaretas gjennom standardvilkårene i en ev. konsesjon til tiltaket.

Konklusjon

NVE mener virkningene tiltaket har på de nye arealene utover den gitte konsesjonen er akseptable for allmenne interesser. Tiltaket vil imidlertid ha negativ innvirkning på naturtypen gammel furuskog av regional til nasjonal verdi og flere rødlistede arter som ble påvist først etter at konsesjonen var gitt. NVE mener likevel at de endrede planene ivaretar de biologiske verdiene bedre enn den opprinnelige løsningen. NVE gir derfor tillatelse til planendring for Godfarfoss kraftverk. Tillatelsen gjelder på nærmere beskrevne forutsetninger.

Konsesjon og forutsetninger

Konsesjon til bygging av Godfarfoss kraftverk ble gitt ved kongelig resolusjon av 06.02.2015, og tillatelse til å nedjustere prosjektet ble deretter gitt i kongelig resolusjon av 26.04.2019. Sistnevnte og gjeldende konsesjon, er gitt i medhold av vassdragsreguleringsloven § 3.

NVE viser til fullmakt i brev fra OED av 25.03.2021 til å fatte vedtak i saken.

NVE gir tillatelse til planendringen av 07.12.2020. Vilkår i gjeldende konsesjon er fortsatt gyldige, men det kan være satt forutsetninger nærmere spesifisert i *Godkjenning av detaljplan for miljø og landskap* for Godfarfoss (NVE-ref. 201907615-55).

NVE gir tillatelsen på følgende forutsetninger:

- Alle anleggstraseer skal stikkes i samråd med biolog og landskapsarkitekt.
- Endelig avgrensning av deponier skal gjøres i samråd med biolog og landskapsarkitekt.
- Alle påviste rødlisteforekomster skal merkes tydelig i terrenget, for å unngå skade/nedgraving på forekomst. Det skal ikke brukes merkemetoder som kan skade substratet.
- Det skal gjennomføres etterundersøkelser for utvalgte arter i tråd med BioFokus-notat 2020-57. Planlagt undersøkelsesprogram skal godkjennes av NVE.
- Ytterligere avbøtende tiltak som foreslås i BioFokus-notat 2020-57 skal etterleves både i anleggs- og driftsperioden, i tråd med merknader i detaljplan og arealbrukskart der tiltakshaver selv skriver at «*Avbøtende tiltak skal følge anbefalinger gitt i BioFokusnotat 2020-57.*»
- Adkomstvei til kraftstasjon skal legges lavt og tilpasses terrenget, da den i planendringen ligger i et mer åpent landskap enn tidligere.

Se dokumentet *Godkjenning av detaljplan for miljø og landskap* for Godfarfoss kraftverk for ytterligere beskrivelser og føringer for de justerte planene (NVE-ref. 201907615-55).

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Brit Torill Haugen
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottakerliste:

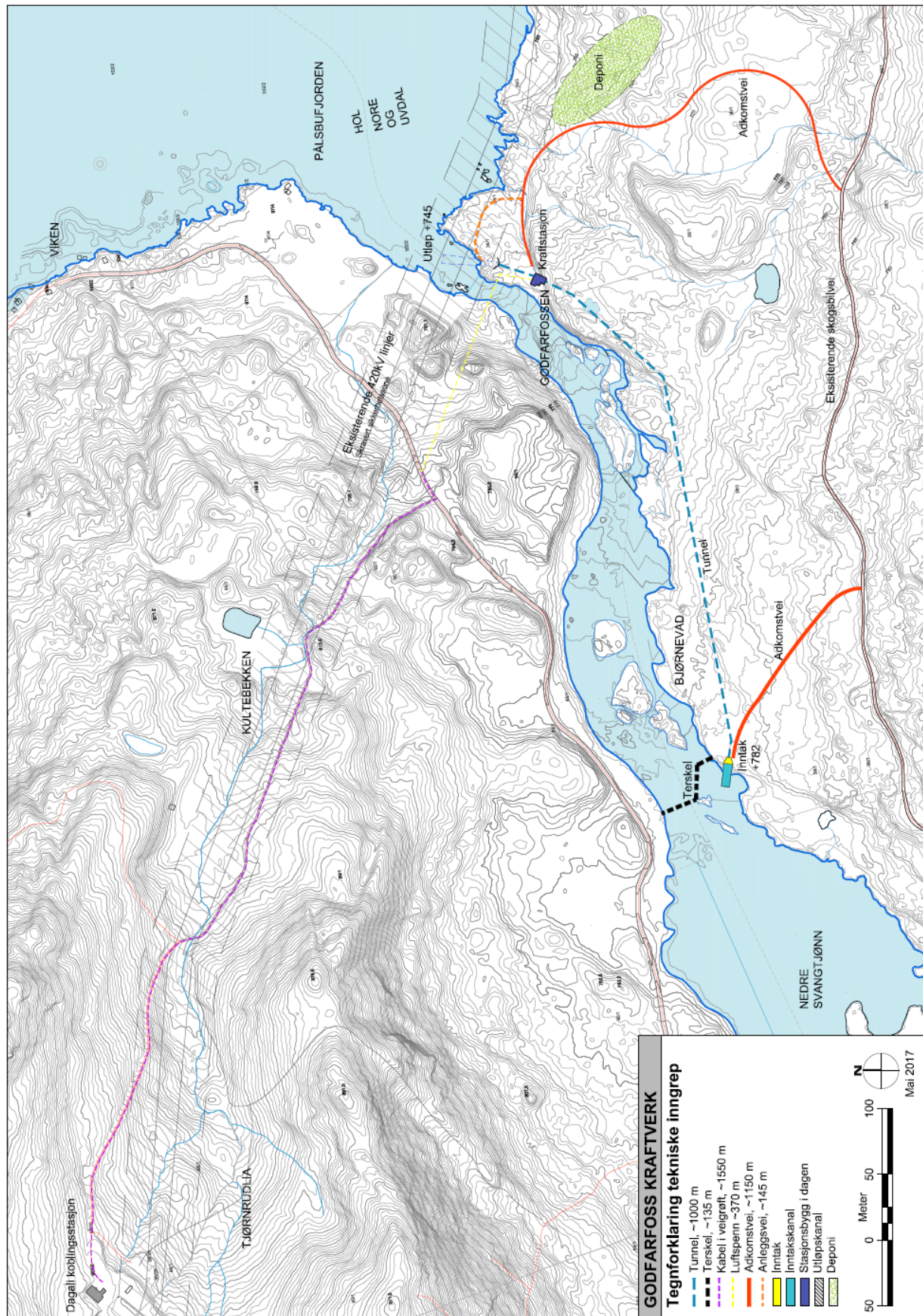
Godfarfoss Kraft AS
Godfarfoss Kraft AS v/Trygve Øderud

Kopi til:

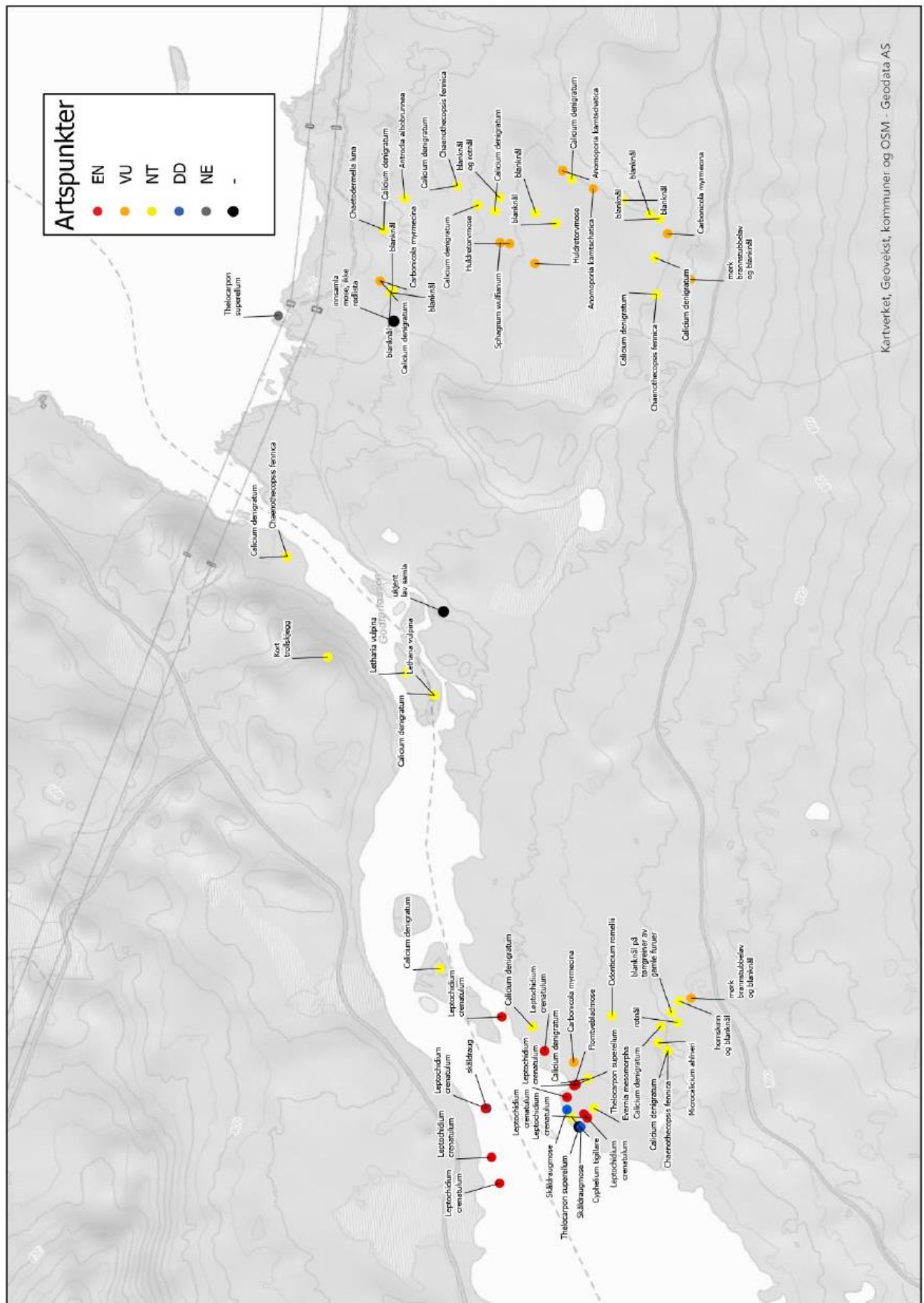
Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
HOL KOMMUNE
MILJØDIREKTORATET
Naturvernforbundet i Buskerud
NORE OG UVDAL KOMMUNE
STATNETT SF
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN
VIKEN FYLKESKOMMUNE

Vedlegg:

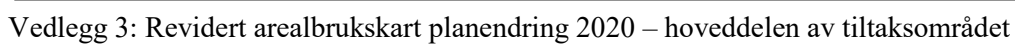
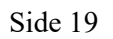
- 1 Arealbrukskart for Godfarfoss kraftverk (før planendring 2020).
- 2 Rødlistefunn i tiltaksområdet – høyoppløselig versjon av figur 1.
- 3 Revidert arealbrukskart planendring 2020 – hoveddelen av tiltaksområdet
- 4 Revidert arealbrukskart planendring 2020 – Adkomstvei under kraftlinje ved Pålsbufjorden
- 5 Orientering om retten til å klage

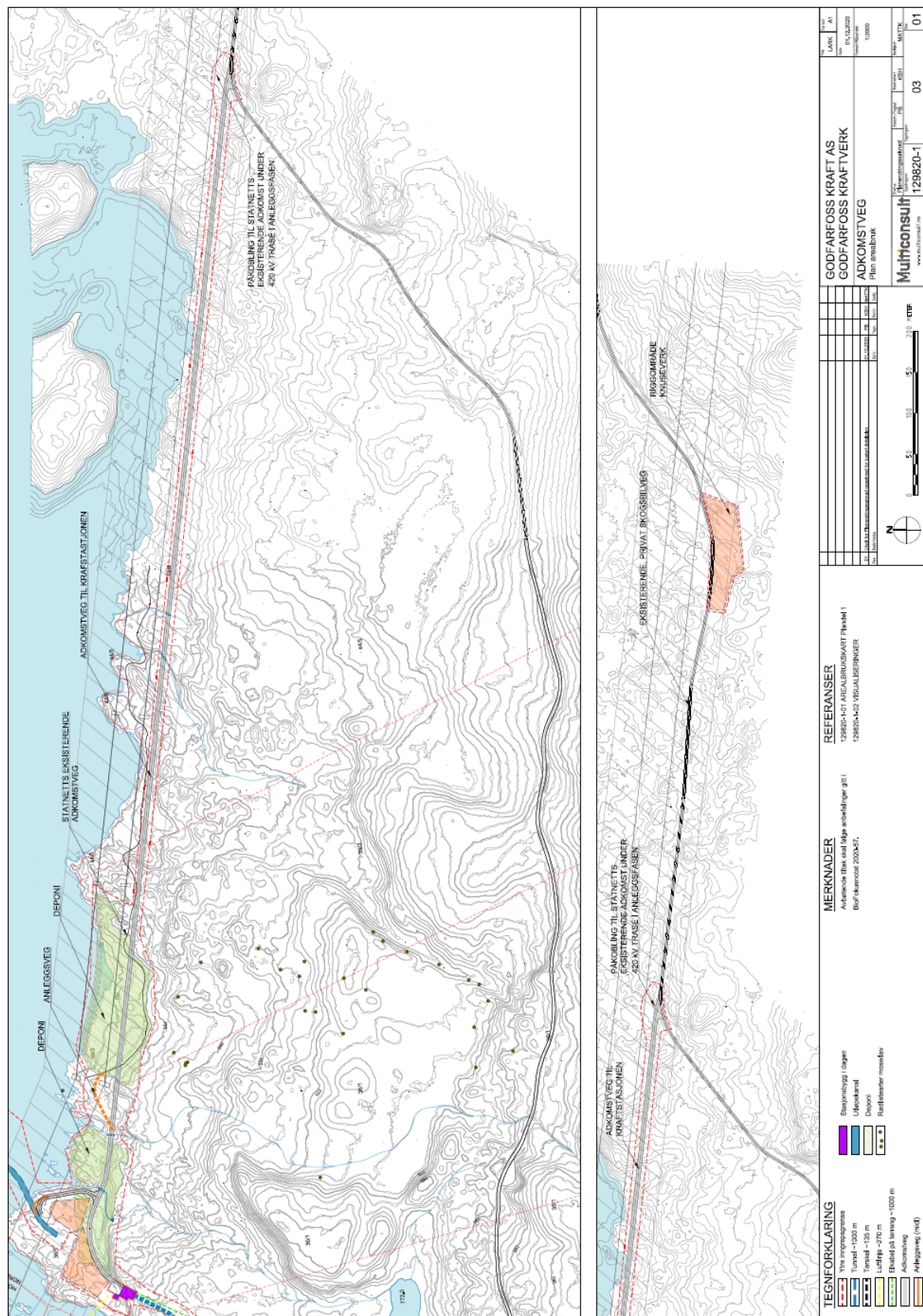

Vedlegg 1: Arealbrukskart for Godfarfoss kraftverk (før planendring 2020).

Vedlegg 2: Kartfesting av rødlistearter i tiltaksområdet.

Vedlegg 4: Revidert arealbrukskart planendring 2020 – Adkomstvei under kraftlinje ved Pålbufjorden

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no . NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: Skrive hvilket vedtak du klager på. Skrive hvilket resultat du ønsker. Opplyse om du klager innenfor fristen. Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.